

**Opinia do ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej
oraz ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych
(druk nr 265)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa zawiera szereg elementów ważnych dla funkcjonowania Sił Zbrojnych, w czasie gdy nadal funkcjonuje obowiązkowa służba wojskowa, a jednocześnie następuje proces uzawodowienia armii, zmierzający do ukształtowania jej w pełni profesjonalnej struktury. Docelowo służbę wojskową pełnić będą wyłącznie żołnierze zawodowi oraz żołnierze ochotniczej służby kontraktowej (wszyscy żołnierze nadterminowi z mocy przepisów prawa staną się żołnierzami służby kontraktowej).

Propozycje nowych rozwiązań prawnych mają również na celu zwiększenie skuteczności eliminowania przypadków powoływania do służby wojskowej osób o obniżonych predyspozycjach psychofizycznych, w tym uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Do najważniejszych rozwiązań zaproponowanych w niniejszej nowelizacji należą:

- uporządkowanie struktury, funkcjonowania i działalności wojskowych pracowni psychologicznych, które obecnie nie posiadają umocowania ustawowego. Proponuje się uregulować kwestie wydawania przez wojskowe pracownie psychologiczne orzeczeń po badaniach psychologicznych oraz przyznanie prawa ich zaskarżenia, które w chwili obecnej jest niemożliwe ze względu na brak struktur odwoławczych w systemie wojskowych pracowni psychologicznych,
- upoważnienie przełożonych dyscyplinarnych i wskazanych w przepisie wojskowych organów porządkowych do poddawania żołnierza czynnej służby

wojskowej badaniom koniecznym do ustalenia zawartości alkoholu lub narkotyku w jego organizmie. Jednocześnie zapewnia się ochronę prawną żołnierzowi w przypadku nieuzasadnionego poddania go tym badaniom,

- rozszerzenie możliwości mianowania na wyższy stopień wojskowy grona osób wskazanych w nowelizowanych przepisach art. 76 ust. 8,
- rozszerzenie możliwości naboru ochotników do nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, przez podniesienie granicy wieku warunkującego możliwość przyjmowania do tej służby z dotychczasowych dwudziestu pięciu do trzydziestu lat oraz umożliwienie przyjmowania do tej formy służby żołnierzy rezerwy,
- umożliwienie studentom, na ich prośbę, odbycia zasadniczej służby wojskowej zamiast przeszkolenia wojskowego,

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy został wniesiony do Sejmu przez Radę Ministrów. Stał się przedmiotem prac sejmowej Komisji Obrony Narodowej. Powołana została podkomisja nadzwyczajna. W efekcie prac podkomisji zgłoszono propozycje zmian do przepisów dotyczących wojskowych pracowni psychologicznych, a także do przepisów dotyczących mianowania na wyższy stopień wojskowy. Rozszerzono przedmiotowy zakres projektu o zmianę przepisów ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych - dla osiągnięcia planowanych celów konieczne było bowiem wprowadzenie do ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych przepisu mówiącego o etacie szeregowego zawodowego.

Na etapie II czytania zgłoszone zostały poprawki, w związku z czym projekt ustawy został skierowany ponownie do Komisji. Poprawki zostały jednak wycofane, a ustawa została uchwalona w brzmieniu przedstawionym przez Komisję.

III. Uwagi szczegółowe

W art. 1 w pkt 9, w art. 44a w ust. 1 wprowadza się obowiązek kierowania wszystkich poborowych i żołnierzy rezerwy przed powołaniem ich do czynnej służby wojskowej do wojskowej pracowni psychologicznej w celu wydania orzeczenia psychologicznego w zakresie braku przeciwwskazań do odbywania określonej służby. W przypadku niestawienia się osoby obowiązanej na badania, o fakcie niestawienia informuje się wojskowego komendanta uzupełnień. Przepisy wskazanego art. 44a, ani inne zawarte w ustawie nie stanowią jakie konsekwencje poniesie osoba obowiązana w związku z faktem niestawienia się w wojskowej pracowni psychologicznej.

IV. Propozycja poprawki

w art. 1 w pkt 42, w zdaniu wstępnym po wyrazach "w art. 224" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. b oraz dodaje się lit. a w brzmieniu:

"a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

"1) nie zgłasza się do rejestracji albo nie stawia się do poboru przed wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta), właściwą komisją lekarską lub wojskowym komendantem uzupełnień w określonym terminie i miejscu, nie stawia się do wojskowej pracowni psychologicznej albo nie przedstawia dokumentów, których przedstawienie zostało nakazane,".

Beata Mandylis

Główny legislator